REVITALIZACE SALESIÁNSKÉHO CENTRA

Kobylisy, Praha
Architektonická část

Bc. Matyáš Roznětinský

ATELIÉR POŠMOURNÝ – KROFTOVÁ – SKÁLA
Ateliér architektonicko-konstrukční – 129AAKA
FSv ČVUT Praha, LS 25/26

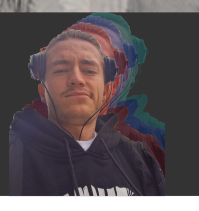

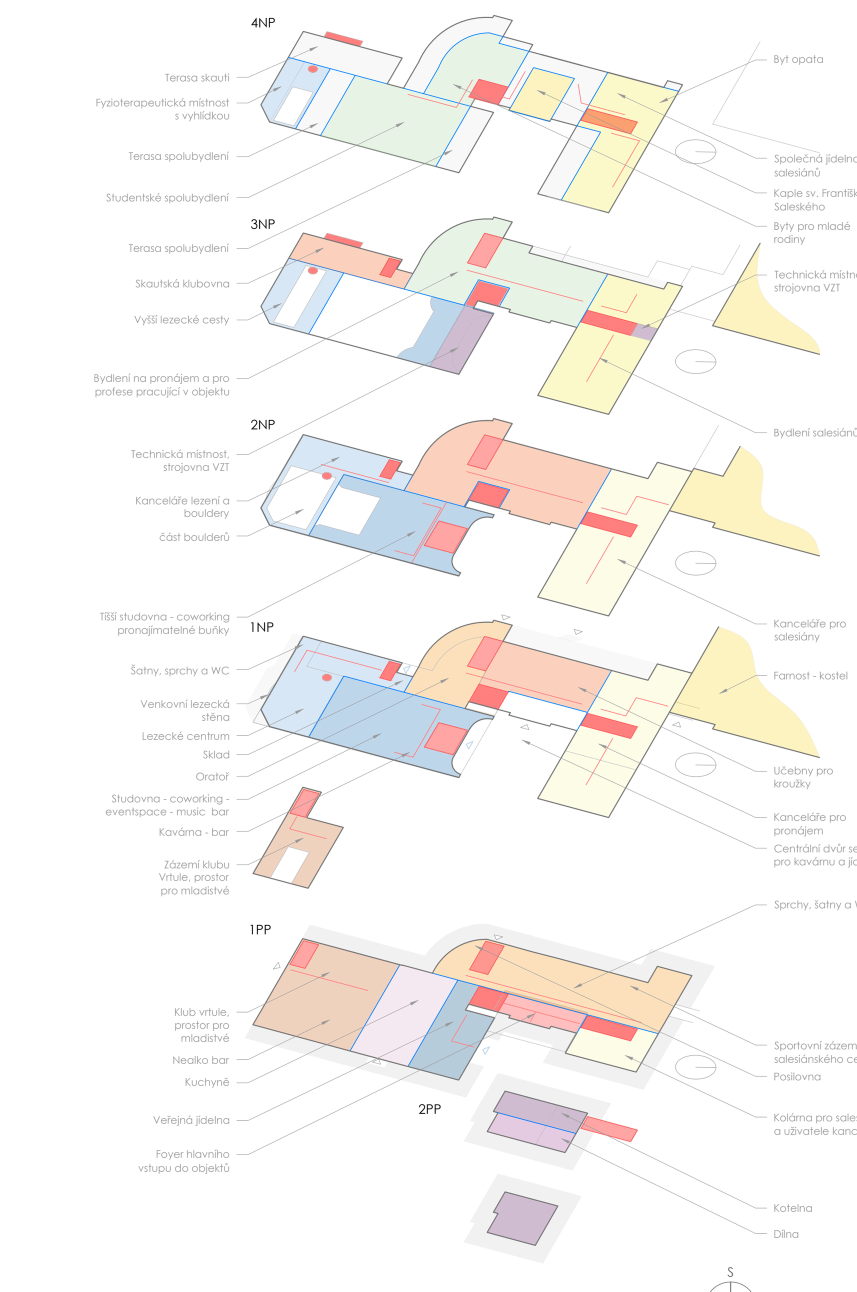

Rozložené provozní schéma M 1 : 750
50 m

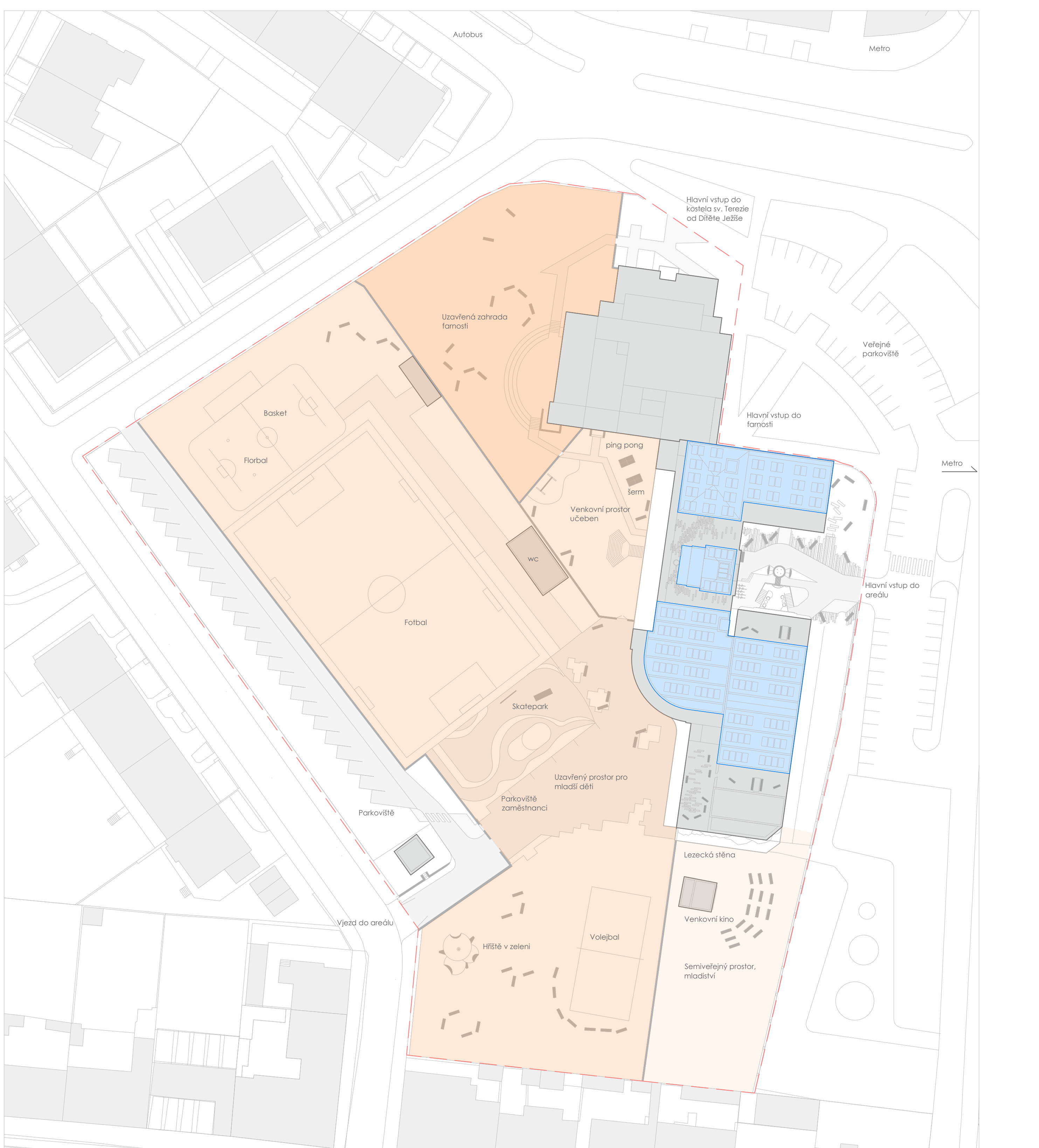

HISTORICKÝ KONTEXT

Salesiánské centrum se nachází v blízkosti stanice Kobylisy metra C. Jedná se o velmi exponovanou parcelu. Toto centrum slouží primárně pro výchovné aktivity, vzdělávání, sociální podporu dětí, rozvoj jejich volnočasových aktivit, zaměřuje se také na mladistvé a rodiny. Navazuje na pedagogický odkaz Dona Boska a snaží se vytvářet bezpečné prostředí, kde mohou mladí lidé rozvíjet své schopnosti, budovat vztahy a přebírat odpovědnost za svůj život. Součástí centra jsou zejména farnost, komunita salesiánů, která má jisté znaky klášterního života a Salesiánské středisko mládeže.

Salesiáni Dona Boska, jak se plně označují jsou katolická řeholní společnost založená italským knězem a pedagogem Janem Boskou (1815–1888), známým jako Don Bosco. Jejich posláním je práce s mladými lidmi, zejména s těmi, kteří potřebují podporu při vzdělávání, výchově nebo začlenění do společnosti. Základem jejich přístupu je přesvědčení, že v každém mladém člověku je dobré jádro, které lze rozvíjet prostřednictvím důvěry, vztahů, rozumu, laskavosti a víry. Salesiáni dnes působí ve více než stovce zemí světa a patří mezi největší mužské řeholní společnosti katolické církve. Mají veliké množství škol a na ně navázaných komunit.

Celkový pohled na projektovaný salesiánský ústav a kostel sv. Terezičky v Praze- Kobylisích

Salesiáni přišli do Prahy na žádost kardinála Františka Kordače Kašpara. Výstavba jejich areálu v Kobylisích byla zahájena v roce 1936 pod vedením pozdějšího biskupa a kardinála Štěpána Trochty. První část budovy byla dokončena v roce 1937. Součástí areálu byl chlapecký domov, oratoř (volnočasové a výchovné centrum) a kaple sv. Terezičky. Před druhou světovou válkou zde žilo přibližně 200 chlapců a fungovala zde rozsáhlá nabídka kulturních, vzdělávacích a sportovních aktivit. Druhá část areálu s divadlem byla dokončena v roce 1947. Po komunistickém převratu byl však salesiánský dům v roce 1950 státem zabaven a činnost salesiánů násilně přerušena. Nacházelo se zde učiliště a internát pro mladé dělníky. K obnově působení sSalesiánů mohlo dojít až po roce 1989 a to díky komunitě, jež vydržela i přes restrikce aktivní ve svém přesvědčení zachovávat salesiánský odkaz. V dnešní době se víceméně vytratil chlapecký internát a salesiáni se přeorientovali spíše na volnočasovou podporu mladých připomínajícím DDM, ale s tím rozdílem, že nejsou státní institucí a mají práci s dětmi úzce propojenou s výrou, kterou i aktivně praktikují.

Období po znovunabytí objektu salesiánskou komunitou po revoluci bylo ve znaku snahy provozovat vše, co by mělo potenciál se uplatnit a být hojně využíváno, nejen dětmi. Vzniklo proto v komplexu salesiánského centra velké množství propletených využití, které se nachází tam, kde bylo jednoduše místo, nikoli jaký prostor by byl pro náplň nejvhodnější i v kontextu s návazností na ostatní provozy. To vyvozuje vysokou míru spletitosti, komplikovaných provozních křížení a ne příliš příznivý prostor z pohledu orientace návštěvníka.

NÁVRH

Základním zadáním ateliéru AAKO bylo najít novou náplň pro již nevyužívaný prostor divadla. Nebylo ale zdaleka možné se zaobírat pouze divadlem a nezajímat se o návaznost na zbytek objektu. Proto první část ateliérové tvorby obsahovala hlubokou analýzu stávajícího stavu, funkcí, kolizí, vize Salesiánů a také technického stavu objektu. Reakcí na všechny tyto skutečnosti bylo jejich zohlednění ve funkčním přeorganizování objektu za účelem zpřehlednění, oddělení jednotlivých soukromých, veřejných a chráněných zón. Nemalou roli také hrálo uzpůsobení normovým požadavkům stavebního zákona, například z pohledu evakuace osob při požáru. Byla zohledňována i ekonomická stránka, kdy se hledaly využití s možným ekonomickým přínosem, který by ulehčoval provoz jiných ne příliš ziskových aktivit.

Výslednou strategií se stalo rozdělení objektu na tři zóny, salesiánů, kroužků a veřejně přístupné. Pod salesiánskou část patří kostel, farnost, kancelářské prostory, klášterní bydlení, společná jídelna a nově vystavěná kaple svatého Františka Saleského patrona řeholního společenství, tyto prostory jsou čistě v režiji salesiánů a jejich význam, je zcela odlišný od ostatních částí objektu, jsou také z tohoto důvodu plně oddělitelné. kroužkové centrum skýtá prostory pro sport jak venku, tak uvnitř, šatny, sprchy, více učeben pro různé kroužky, jak od externích subjektů, tak organizované samotnými salesiány, studovny pro děti a oratoř. Poslední částí je ta veřejná, která profituje ze služeb poskytujících široké veřejnosti, tudíž musí být plně přístupná, jedná se o veřejnou jídelnu, prostor bývalého divadla, který slouží multifunkčně jako studovna, coworking, event space, nebo music bar. Dále je zde kavárna, lezecké centrum a částečně otevřené prostory kde fungují mladiství s jistou dávkou autonomie, a to skautská klubovna a klub Vrtule. Hlavní architektonická změna na fasádě se projeví pomocí přístaveb na objektu s obytnou funkcí, pro studentské spolubydlení, začínající rodiny, salesiánské ubytování, nebo byty jako motivace pro zaměstnance, jež budou v objektu pracovat. Tyto nástavby mohou zajistit jistý finnční příjem i pro další renovace, které již nejsou tak nákladné, jedná se především o lokální modifikace dispozic a konstrukcí z důvodu nových návazností a využití.

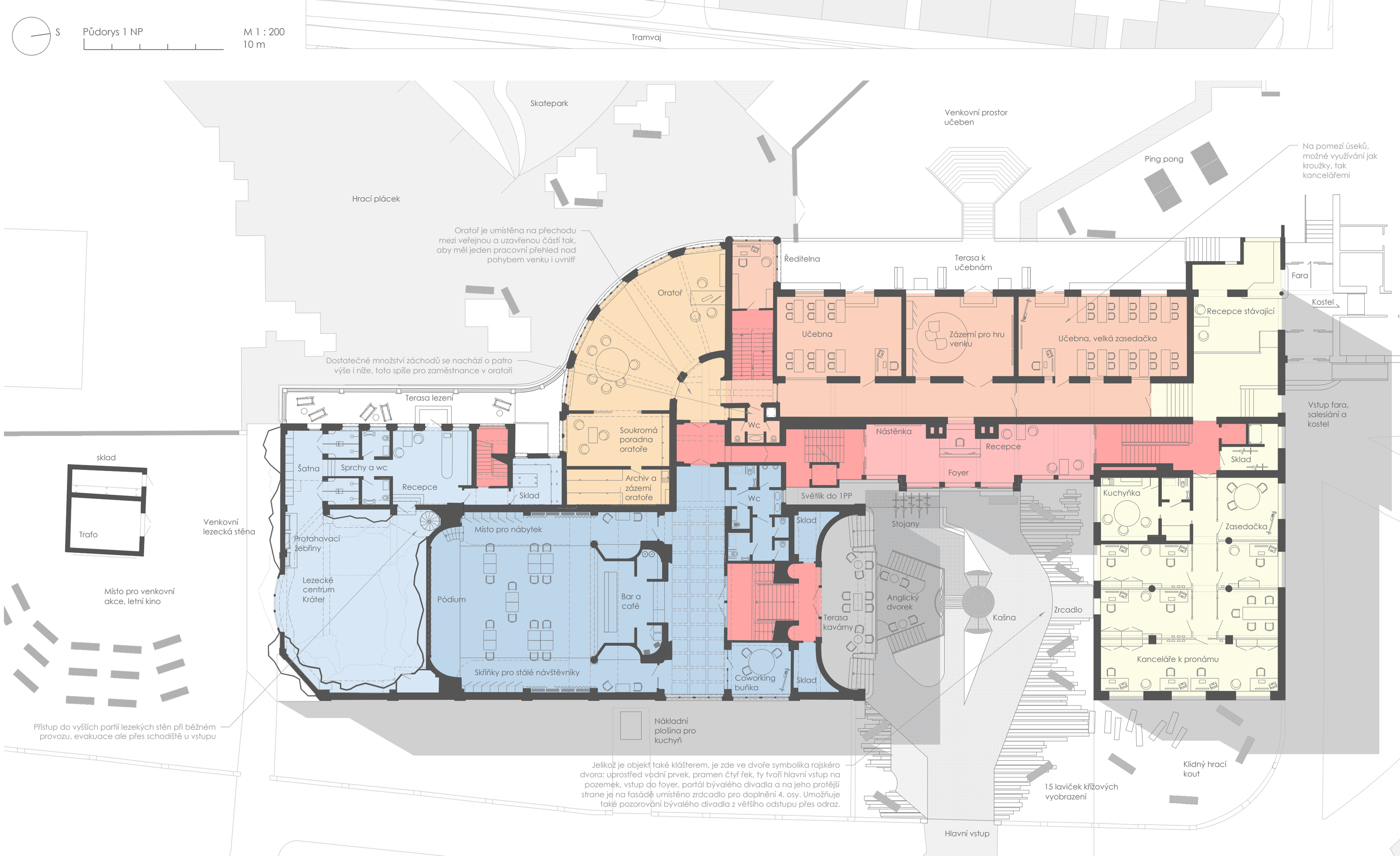

Foto modelu ze stejného úhlu jako prvotní projektový pohled

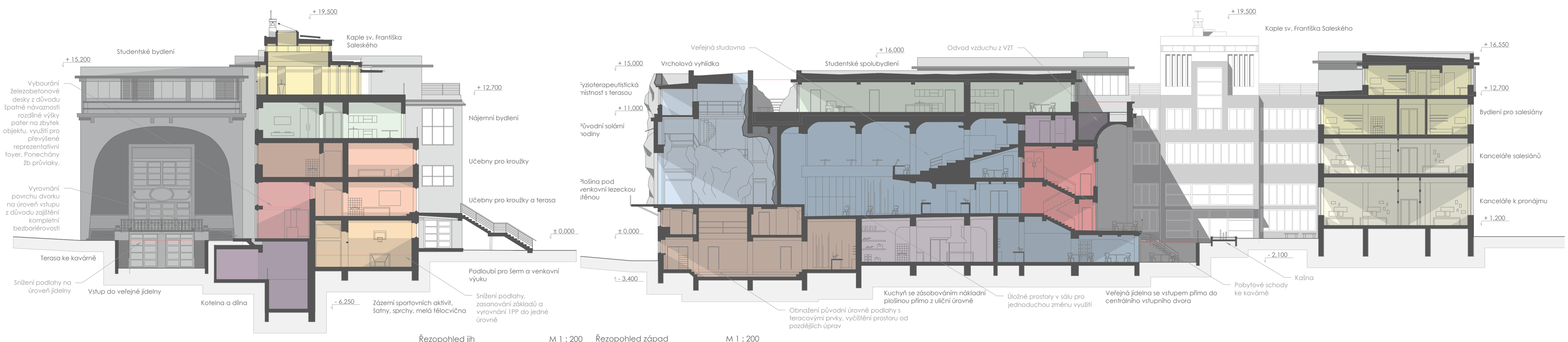

STAVEBNÍ ÚPRAVY

Pro účel zpřehlednění celého objektu i jeho zpřístupnění osobám se sníženou pohyblivostí byly umístěny dvě výtahové šachty v přímé návaznosti na hlavní vstup, Hlavní vertikální komunikace je umístěna po levé straně od foyer v malém dvorku, který dnes na místě nemá přílišného využití. Toto schodiště s výtahem obsluhuje jak veřejnou, tak kroužkovou část centra. Salsiáni mají svoje schodiště s novou výtahovou šachtou, která je přístupná bezbariérově přes starý vstup.

U kroužkové části je nutná přehlednost, oddělitelnost od veřejných prostor a umístění uprostřed dispozice. Centrem je Oratoř jež je díky poloze přímo u vchodu schopna v jedné osobě pokrýt přehled nad děním venku, i uvnitř již od vchodu. Dále má oratoř nejlepší pozici ve výhledu na venkovní sportoviště a je také situována u schodiště směrem na terén. Předprostor centra je odlehčen od parkování, které je přesunuto na jih pozemku, aby mohlo dojít k uzavíratelnosti areálů, kde se pohybují malé děti a vyloučila se tak krážka s automobilem. Do asfaltové plochy jsou prořezány otvory pro umístění stromů, jež vytvoří lehký stín při letních parných měsících.

Pohled od vjezdu na pozemek

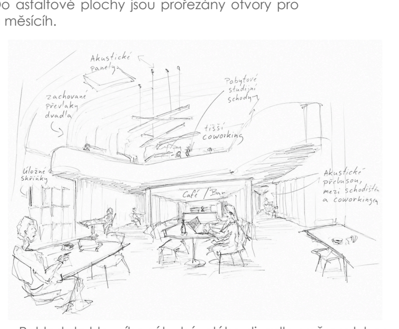

Pohled do hlavního sálu, bývalého divadla směrem k baru

Na jižní fasádě je umístěna lezecká stěna, na skautskou terasu je přistavěno nové kovové pochromované venkovní schodišťové rameno, horní partie bývalého divadla je až na skeletou železobetonovou konstrukci odstraněna a nahrazena lehkou prefabrikovanou CLT kontrukcí pro vytvoření spolubydlení. V klubu vrtule je snížená podlaha na původní teracový povrch bývalého tanečního sálu. Ve dvoře před hlavním vstupem je srovnán terén pro bezbariérové používání, je zde pěší zóna s 15 lavičkami sympolizujícími křížová zastavení, celý dvůr pak odkazuje na kompozici rajských dvorů. Vytvořením anglického dvorku před hlavním obloukem bývalého divadla je zpřístupněna veřejná jídelna přímo z ulice bez nutnosti procházet přes recepci. V místě hlavního vstupu je vybouraný strop a ponechané železobetonové průvlaky, v prvním podzemním podlaží je srovnaná podlaha a převýšený prostor je využitý pro menší míčovnů s šatnami a sprchami. Propojení z kroužkových učeben do zahrady zajišťuje nové ocelové schodiště z terasy.

V hlavním sálu nejsou prováděny větší stavební úpravy. Z důvodu sousedství coworkingu s jinými provozy je nutné akustické odseparování od lezeckého centra na místě bývalé opony s klubem vrtule v oblasti orchestřiště.

KAPLE SVATÉHO FRANTIŠKAA SALESKÉHO

Jelikož bylo umístění původní kaple uprostřed dispozice provozního celku kroužků, daleko od prostor salesiánů nevhodné, přesunula se její provozní poloha na střechu nad hlavní vstup do objektu, čímž získala dostatečné vážené umístění pro svatostánek. Pomocí scelení okenního pásu se 3. podlažím získala integritu s celkovou fasádou. Povrchové provedení bude v bílé omítce pro spojení s ostatními salesiánskými částmi. Při první ateliérové prohlídce místa jsem si všiml detailu, kdy západní oranžové červínkové, opírající se do výtahové šachty z plexiskla vytvořilo nevídaný vizuální jev, který zopakuji v kapli přes pásové okno a otvor v podobě kříže za oltářem. Jednoduchá funkcionalizující stavba má přispět s rozbití hmotné struktury, vytvořit místní dominantu a podtrhnout význam dvora, jež se rekonstrukcí stal centrem salesiánského areálu Don Bosco v Kobylisích.
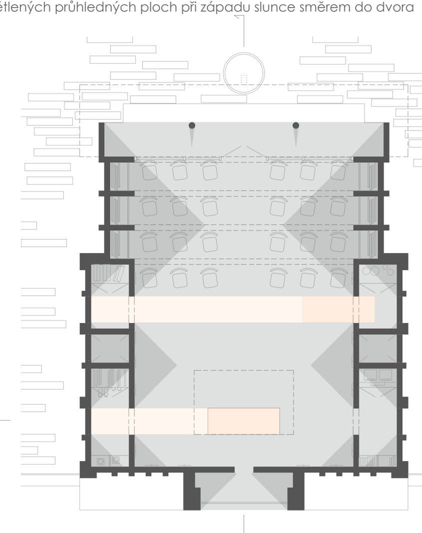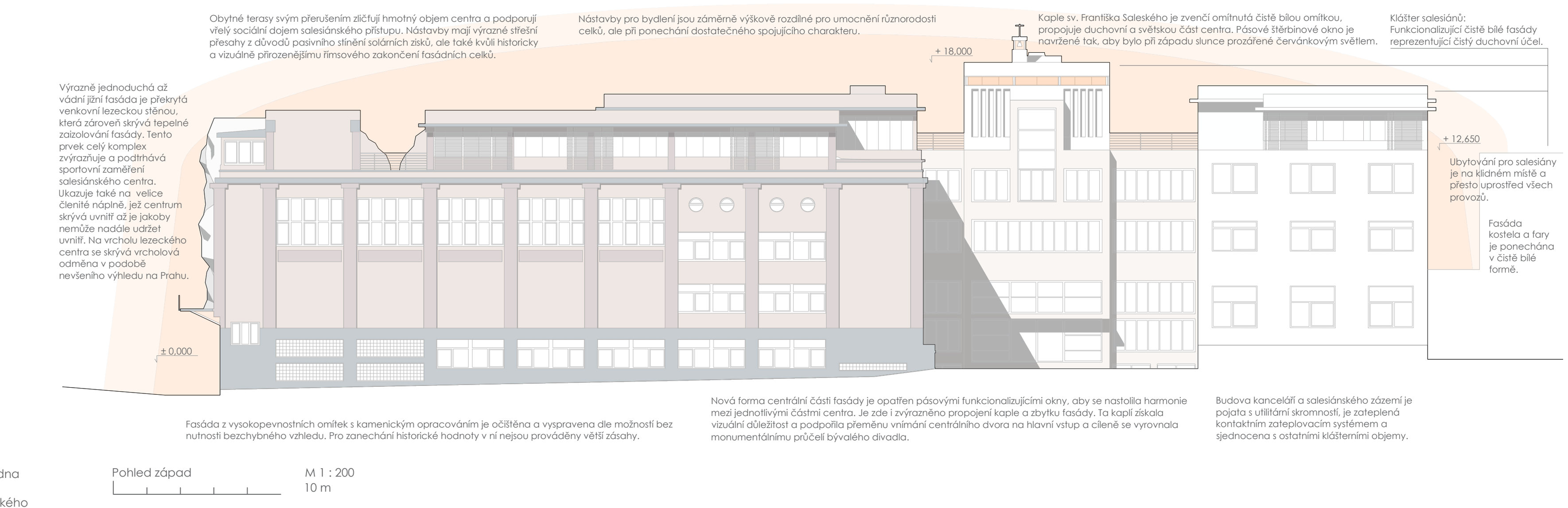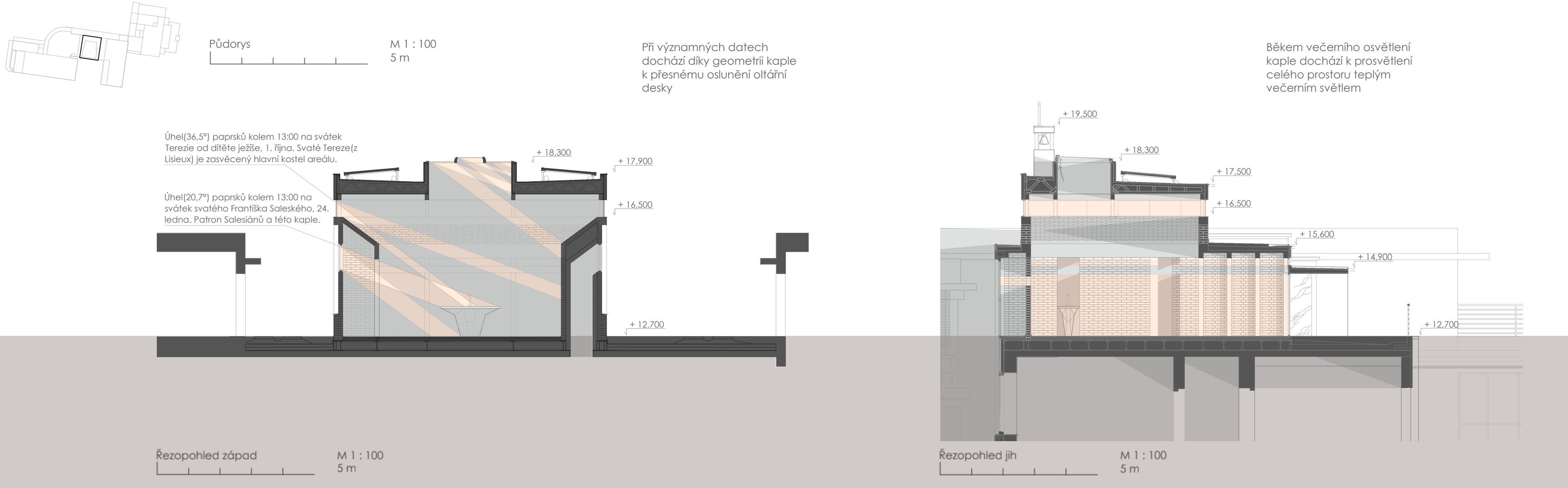
Propsání osvětlených průhledných ploch při západu slunce směrem do dvora